

?Descoberta una comunitat monàstica d'època visigoda al Montsec

Les restes se situen en el període immediatament posterior a l'esfondrament de l'Imperi Romà (segle V d.C.)

Jaciment d'Altimiris, a la serra del Montsec. Foto: IRCUM

L'any 2004 la Dra. Marta Sancho, de la Universitat de Barcelona (<http://www.ub.edu/web/ub/ca/>), va iniciar una recerca arqueològica en unes restes arqueològiques a la Serra del Montsec, concretament en un contrafort situat sobre el congost de Mont-rebei. Després d'uns anys d'excavació i estudi s'ha pogut establir que les restes del jaciment d'Altimiris responen a una comunitat monàstica del període immediatament posterior a l'esfondrament de l'Imperi Romà (segle V d.C).

Aquesta troballa ha posat al descobert en les recents campanyes una societat cristiana tardo-romana d'època visigoda desconeguda fins avui dia. Gràcies als estudis que s'estan duent a terme per l'equip d'arqueòlegs i historiadors de la Universitat de Barcelona, s'està coneixent poc a poc el conjunt monàstic més antic que s'ha excavat fins ara al Prepirineu i Pirineu català, el qual s'abandona a inicis del període de domini carolíngia (segle IX d.C).

Més enllà de pensar en una societat pirinenca aïllada de la civilització romana, el que trobem és la pervivència de la cultura romana amb restes que evidencien contactes comercials amb el Nord d'Àfrica (Tunísia), la zona de Palestina i Gaza, i altres zones com el sud d'Hispania i França.

L'arqueòleg Walter Alegría és el codirector i alhora encarregat des de l'any 2007 d'estudiar les

evidències sobre els contactes comercials. Des de llavors, en les darreres investigacions s'ha pogut detectar que arribarien àmfores amb diferents productes des d'aquests territoris, els quals desembarcarien al Port de Tarraco (Tarragona) i des d'allí és distribuïrien a altres llocs fins i tot tant llunyans com aquesta comunitat monàstica al Prepirineu.

Cal destacar els bons resultats obtinguts gràcies a la col·laboració entre l'àmbit de recerca universitària (Doctora Marta Sancho) amb l'experiència de l'arqueologia professional (Walter Alegria). D'aquesta manera l'excavació, a més de ser una recerca científica promou la formació de nous arqueòlegs que concilien en aquest cas l'ensenyança universitària amb l'exercici de la professió arqueològica.

El projecte de recerca que acull aquesta intervenció porta per títol 'Comunitats de Muntanya a l'Alta Edat Mitjana: Pirineu i Prepirineu català (segles V-IX)' i compta amb el finançament del Servei d'Arqueologia i Paleontologia de la Generalitat de Catalunya i del Consell Comarcal del Pallars Jussà i amb el suport de la Fundació Catalunya-La Pedrera. Aquest projecte està estructurat en tres equips diferents que treballen coordinadament en aspectes arqueològics, documentals i informàtics. D'aquesta manera es va avançant en el coneixement d'aspectes diversos d'aquesta societat com l'economia, la tecnologia i l'estructura social.

Vista aèria del jaciment, situat a prop del congost de Mont-rebei. Foto: IRCUM

Relació amb Sant Martí de les Tombetes

A la campanya que s'està a punt d'iniciar aquest 2015 els arqueòlegs es volen centrar en diferents fronts, com delimitar l'espai central de prestigi del monestir; virtualitzar en 3D les diferents estances ja excavades; i concretar el paisatge de fa 1.500 anys a la Serra del Montsec central (Montsec d'Ares). Els arqueòlegs contrastaran aquests resultats amb les excavacions d'un poblat fortificat emmurallat molt proper que s'ha afegit fa poc al projecte i que també estava habitat per una societat cristiana tardo-romana d'època visigoda, el poblat de Sant Martí de les Tombetes, el qual està situat a pocs kilòmetres i coincideix en part de la cronologia (segles IV d.C- XIII d.C). A la campanya de tardor els arqueòlegs esperen confirmar la relació entre els dos jaciments.

Poc a poc els investigadors esperen anar traient a la llum la història d'aquesta societat de muntanya gens coneguda fins avui dia.